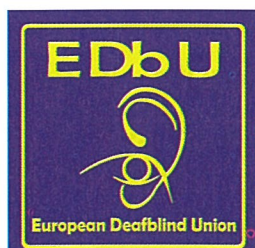

EDbU 2017

Tampere, Finland 5.–9.6.2017

"Our Way to Equality in Europe"

www.kuurosokeat.fi/edbu2017

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

3
2017

Kiusaamisesta jäi ikuiset arvet
"Keppikynnyksen" yli

Sisältö

Pääkirjoitus: Kevättä ilmassa ja sopeutumista muutoksiin.....	3
Kiusaaminen jätti ikuiset arvet.....	4
Nyt skimbataan.....	7
Muutosten vuosi.....	10
Kuntavaalit.....	12
EDbU2017.....	13
Vammaisten tulkkauspalvelun etäpalvelu.....	14
Kelan kieli helpommaksi ymmärtää.....	15
Oma järjestö.....	16
Ilmoitukset.....	17
EDbU2017-juliste.....	24

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy viikolla 16, viimeistään perjantaina 22.4.

Kannen kuvan kahdesta ketusta Toimintakeskuksen pihalla otti Pentti Pietiläinen.

TUNTOSARVI
43. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry.

Taitto
Tuija Wetterstrand

Päätoimittaja
tiedottaja Tuija Wetterstrand,
p. 040 753 2026, s-posti:
tiedotus@kuurosokeat.fi.

Viestinnän yhteistyöryhmä 2017:
Yhdistyksen hallituksen edustajat:
Esko Jänntti (pj) ja Sanna Paasonen.
Työntekijöiden edustajat: Jaakko Evi-
nen, Merja Kovanen ja Tuija Wetter-
strand. Yhteinen sähköposti: viestinta-
ryhma@kuurosokeat.fi

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuuro-
sokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille
ilmainen. 12 numeroa vuodessa print-
tilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-
äänilehtenä ja sähköisenä Luetus-
ohjelmassa.

Tilaukset ja
osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry, PL 40,
00030 IIRIS, p. 040 778 0299,
s-posti:kuurosokeat@kuurosokeat.
fi. Toimiston aukioloaika ma-pe
klo 8.00–15.45.

Painopaikka
Grano Kuopio

Toimituksella on oikeus käyttää
lehden juttuja yhdistyksen inter-
net-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Kevättä ilmassa ja sopeutumista muutoksiin

Suomen itsenäisyyden 100-vuo-
tisjuhlavuosi on edennyt kevään
kynnykselle. Valoa riittää lähes vuo-
rokauden ympäri. Valo ja auringon
lämmittävät säteet saavat aikaan
mukavan ja voimaantuneen olon.

Kuurosokeiden Toimintakeskuksen
pihapiirissä Tampereella on nyt liiket-
tä, kun asukkaat muuttavat valmis-
tuneeseen uuteen asumisyksikköön.
Valitettavasti kaikki eivät ole saaneet
myönteistä palveluasumispäätöstä.
Toivottavasti jollakin teistä on aikaa
ja sisua käydä läpi valitusprosessi.
Oikeuksienvälityksen asiantuntijoi-
den ammatillista osaamista kannat-
taa hyödyntää niin palveluasumisen
hakuprosessissa kuin kielteisen pää-
töksen eteenpäin viemisessä, niin
pitkälle kuin valitusteitä on.

Kevätkokous pidetään tutussa liris-
keskuksessa Helsingissä. Jäsenillä
on päätettävänä monta isoa asi-
aa. Organisaatorakenne-ehdotus ja
myytävien palveluiden yhtiöittämi-
nen vaikuttavat pitkälle tulevaisuu-
teen. Samoin jäsenaloite, jossa esi-
tetään yhdistyksen nimenmuutosta.

Sote-ratkaisu on merkittävä yhteis-
kunnallinen muutos, jolla on isoja
vaikutuksia kansalaisten elämään.
Aika näyttää, miten maakuntahallin-
noissa huomioidaan pienet erityis-
ryhmät, kuten meidät kuurosokeat,
ja kuinka yhdenvertaisia tulemmme
olemaan palveluiden saannin suh-
teen eri puolella Suomea.

STEAvustusten väheneminen on
herättänyt paljon huolta kuurosokei-
den keskuudessa, miten palveluiden
määrä ja laatu tulevaisuudessa tur-
vataan. Saimme STEA:lta suurim-
man mahdollisen investointiavustuk-
sen, jolla pystymme saneeraamaan
Toimintakeskuksen yhden rivitalon ja
työtilarakennuksen vastaamaan ny-
kyaikaisia työtilavaatimuksia. Muu-
toksen kourissa ovat monet muutkin
yhdistykset, joten emme ole yksin!
Eteemme tulleet haasteet nujerram-
me yhdessä, myönteisellä asenteel-
la ja yhteen hiileen puhaltamalla!

Lämpimästi tervetuloa 23.4. lirkksen
kevätkokoukseen!

Tuula Hartikainen

yhdistyksen puheenjohtaja. ♦

Kiusaaminen jätti ikuiset arvet

Teksti: Joel Ylivuori

Maaliskuun hämärissä tunnelmissa olen alkanut miettiä omaa menneisyyttäni ja sitä, mitä koin nuorena kiusattuna koululaisena. Kaikki alkoi ala-asteen kolmannella luokalla. Olin saanut kuulolaitteet pari vuotta aikaisemmin, mutta vasta silloin aloin käyttää niitä aktiivisemmin. Huonokuuloisuuteni oli outoa muille ja kuulolaitteet monelle ihan uutta. Koulussa oli noin 400 oppilasta ja minä olin ainoa huonokuuloinen. Jossain vaiheessa heikko kuuloni aiheutti paljon sellaisia tilanteita, että en ymmärtänyt ihan kaikkea. Muiden mielestä saatoinkin vaikuttaa ihan vajaalta.

Alkuun kuuluin luokan porukkaan, olin kaikkien kaveri ja minut hyväk-

syttiin omana itsenäni, mutta jossain välissä tilanne muuttui pahasti. Kaverini eivät olleetkaan enää kavereitani vaan alkoivat vierastaa minua. Menetin jokaisen ystäväni luokasta eikä kouluun meneminen ollutkaan enää yhtään mukavaa. Olin usein yksin välitunneilla ja kun yritin päästä leikkeihin tai peleihin mukaan, niin minua katsottiin alas-päin ja sanottiin etteivät he voi ottaa minua mukaan. Yritin silti aina vain uudestaan mutta se johti siihen, että minua saatettiin haukkua ja töniä. Tästä eteenpäin arki oli aika yksinäistä ja epämukavaa.

Neljännelle luokalle tultaessa oli kiusaamisesta tullut jo arkipäivää. En nähnyt oikein mitään apua siihen, sillä olin kertonut asiasta opettajilleni ja vanhemmilleni, mutta kiu-

saamistilanteista en vain päässyt mitenkään eroon. Jotkut opettajat eivät tehneet tilannetta yhtään helpommaksi minulle. Muistan hyvin erään englannin tunnin, kun en ollut saanut tehtyä läksyjä enkä pärjännyt tunnilla niin kuin muut, niin opettaja otti minut luokan eteen ja haukkui minut nollaksi joka ei osaa tehdä mitään.

Huono koulumenestykseni vain paheni entisestään, sillä olin aivan yksin koko ajan. Minua saatettiin joskus heitellä pienillä kivillä tai töniä. Joskus minut jopa haastettiin tappelemaan ja kun suutuspäissäni lähdin mukaan, niin aina sain könniä. Luokassa muut vieroksuivat minua paritehtävissä tai jos vain joutui olemaan minun kanssani vierokkain. Lopulta koulu ei enää kiin-

nostanut. Mieluummin vain pelasin kotona tietokoneella.

Ollessani neljännellä luokalla mummoni kuoli. Se oli minulle iso kolaus. Otin asian niin raskaasti, että saatoinkin yhtäkkiä purskahtaa luokassa itkuun ja mennä pöydän alle piiloon. Vieressäni muut vain nauroivat.

Lopulta kiusaaminen tuli siihen pisteeseen, että en enää kestänyt sitä ollenkaan. Kuudennen luokan puolivälissä sain siirron Albertin kouluun Helsingissä. Uusi koulu oli tarkoitettu huonokuuloisille ja kuuroille oppilaille. Pääsin aloittamaan siellä puhtaalta pöydältä. Tutustuin saman tien moniin uusiin ihmisiin ja sain hyviä ystäviä.

Kuvituskuva (särkynyt peili) www.freeimages.com: Katherine Evans

Kuvituskuva (kaatunut polkupyörä www.freeimages.com: Ryan Smart)

Valitettavasti kiusaaminen ei tähänkään loppunut. Jotkut vanhemmat kuurot oppilaat pitivät hauskaa minun kustannuksellani ja saattoivat kiusata minua, koska en ymmärtänyt vielä viittomakieltä. Joskus he haukkuivat minua, heittivät rappusista alas tai huijasivat mitä jokin viittoma tarkoittaa. En kuitenkaan enää välittänyt siitä, sillä minulla oli nyt myös hyviä ystäviä, joiden kanssa sain olla.

Monta vuotta kiusattuna oleminen jätti pysyviä henkisiä arpia, jotka yhä tänäkin päivänä vaikuttavat minuun syvästi, mutta olen myös ymmärtänyt sen miksi näin on tapahtunut. Olen myös kasvanut sen ansiosta paljon ja oppinut asioita, joita muut eivät ehkä ymmärrä. Kiusaaminen on täysin väärin ja on su-

rullista tietää, että sitä tapahtuu tälläkin hetkellä ympäri Suomea, eikä se tule loppumaan. Kiusaamista on niin kouluissa, nuorten piireissä kuin myös työpaikoilla aikuiselämässä.

Tahdoin jakaa tämän pienen osan tarinaa, sillä haluan saada teidät ajattelemaan sitä ja miettimään, että voiko itse olla mukana ehkäisemässä kiusaamista. Jos näet tai kuulet jossain jotain kiusattavan niin puutu siihen saman tien ja jos sinua kiusataan, niin suosittelen kertomaan välittömästi siitä opettajalle, kaverille tai työnantajalle.

Toivottavasti tarinani sai teidät miettimään. Sen myötä toivotankin loistavaa kevättä ja hyvää kesän odotusta kaikille. ♦

NYT SKIMBATAAN!

Teksti ja kuvat: Sanna Paasonen

Harrastussarjani neljännessä osassa on vuorossa pitkäaikainen harrastukseni, laskettelu. Aloitin lasketteluharrastuksen 33 vuotta sitten esikoulussa ollessani. Olin 6-vuotias saparopäinen pikkutyttö, kun äiti vei minut työtoverinsa vetämään hiihtokouluun. Silloin en osannut edes kuvitella, että tulevaisuudessa oma poikani kävisi myöhemmin saman hiihdonopettajan tunnilla.

Laskettelurinteistä tuli pian toinen kotini. Olin tuttu näky rinnetyöntekijöille ja löysin uusia ystäviäkin sitä kautta. Hieman isompana aloin tehdä hiihtolomareissuja isompiin hiihtokeskuksiin, suosikkejani olivat Suomen Ylläs ja Ruotsin Åre.

Matkoja järjestivät varuskunnan urheiluseura, seurakunta ja ulko- paikkakunnan nuorisoseura. Muuttetuani pois kotikaupungista kävin edelleen joka talvi laskettelemassa tutussa mäessä, jolloin tunsin olevani taas kotona.

Yliopisto-opiskelun ensimmäisenä vuotena menetin näköni ja samalla pakostaankin rakkain harrastukseni jäi sivuun. Edellisenä talvena olin polvivamman takia juuri alkanut opetella lumilautailemaan lääkärin suosituksesta. En tiennyt miten voisin jatkaa harrastusta. Se tuntui surulliselta, kun muistelin vauhdin hurmaa ja vapauden tunnetta.

Vuosia myöhemmin ystäväni aloitti uudessa työnsä avustajakeskuksessa ja siellä oli sattumoisin esi-

nä laskettelijat eivät kunnioita rinnesääntöjä samalla tavalla kuin joskus nuoruusaikoinani ja vaarallisia ohi- tustilanteita syntyy yhä useammin. Yhteistyö ja täysi luottamus auttavat paljon etenkin yllättävissä tilanteis- sa jolloin molempien on reagoitava nopeasti. Opastusmerkeistä on so- vittava etukäteen ja kokeilla mikä tuntuu selkeämmältä. Vauhdin ja epätasaisen pinnan lisääntyessä jot- kut opastusmerkit eivät välttämättä toimi samoin kuin tasaisella pinnalla.

Rinteillä käytetään joko fyysistä vä- lineopastusta tai ei-fyysistä varjo- opastusta riippuen laskijan näköti-

miehenä eräs hiihtokouluopettaja. Ystäväni kertoi hänelle vanhasta harrastuksestani ja haaveestani pa- lata sen pariin. Mies ei nähnyt mitään estettä, että miksi en voisi jatkaa las- kettelemista. Toisin lumilautaillessa hän epäili opastuksen voivan olla melko haastavaa. Sovimme talven tullessa "treffit" kotimäkeen ja hän sai opastaa minua. Yllättävän hel- posti se meni ja olin aivan onnes- sani, sillä tunsin palanneeni kotiin. Siitä se lähti. Olen tilannut laskette- lutaitoisia tulkkeja mukaani mäkeen. Niin erilaisia oppaita on tullut koettua ja nähtyä viime talvien aikana, että osaan yhä paremmin kertoa mitä asioita meidän tulisi huomioida en- nen rinteeseen lähtöä. Haaveenani on päästä joskus laskettelemaan Keski-Euroopan Alppien puuterilu- misilla rinteillä.

Kuurosokeus ei siis oikeastaan ole este vauhtilajin harrastamiselle, mutta siihen tulee valmistautua hy- vin ja minimoida mahdollisemman monta turvallisuusriskiä. Rinteissä opastukseen on tärkeä löytää sopi- va opastaja. Laskutyöliien täytyy so- pia yhteen ja molempien osapuolten täytyy luottaa toisiinsa täysin. Tämä on erityisen tärkeää, koska kyse on vauhtilajista ja rinteillä on muitakin kanssalasketteliijoita. Tänä päivä-

lanteesta. Käytän molempia, koska näkötilanteeni on ollut hyvin vaihte- leva ja näköni voi muuttua samankin päivän aikana. Fyysisessä opastuk- sessa opas voi olla joko näkövam- maisen laskijan rinnalla tai edessä riippuen kumpi tuntuu paremmalta ja tilanne voi muuttuakin hyvin no- peasti, että asiakas voi mennä jopa oppaan edelle. Välineopastuksessa voi käyttää erityyylisiä, pitkiä keppejä ja vauhdin lisääntyessä kepin olisi hyvä olla hieman joustava, että sitä voi liikuttaa helposti nopeissa kään- nöksissä ja väistöissä.

Minulle on ollut mielenkiintoista seu- rata miten lasketteluvarusteet ovat kehittyneet vuosien varrella. Ensimmäiset sukseni olivat armottoman painavat Rossignol-merkkiset las- ten sukset. Sen jälkeen olen hank- kinut ensin naisten suksia ja sitten suurpujotteluun soveltuvia kilpasuk- sia. Vuosien saatossa siteet ovat selvästi keventyneet ja suksista on tullut entistä sirompia. Tänä päivänä aikuisten sukset ovat jopa saman- kokoisia kuin omat ensimmäiset sukseni, mutta silti höyhenkevyitä ja muodoiltaan tiimalasimaisia.

Suksia ja monoja löytyy moneen läh- töön riippuen minkä tyylistä laskuista pitää ja millainen on oma taitotaso.

Ennen suksien ostoa kannattaa en- sin testata välinevuokraamon suk- silla, että mitkä tuntuvat omimmilta. Näkövammaisille osittain joustavat sukset taitavat olla sopivimmat, riippuen tietenkin laskettelijan tai- doista. Osittain joustavilla suksilla tasapaino ei ehkä katoa yhtä her- kästi verrattuna erittäin joustaviin ja tai jäykkiin suksiin. Tasapainon säi- lyttäminen on tärkeä osa laskua ja näkövammaiselle juuri se on suurin haaste, edessä olevia lumikinoksia ja pintamuutoksia ei kunnolla näe. Myös suksien muodot vaikuttavat käännöksiin ja pitävyyteen rinteillä.

Kieltämättä laskettelu- harrastukseni on hiipunut nuoruusvuosien jälkeen. Käyn mäessä enää lomilla, mutta en enää harrasta sitä säännöllises- ti. Rakastan silti tätä lajia, kävinpä rinteessä kuinka harvoin tahansa. Jokaiselle löytyy oma laji kuten mi- nulle. No niin, nyt kypärä päähän ja rinteeseen! ♦

Sannan harrastussarjassa aiemmin ilmestynyt:

Nyt kätköillään (Ts 12/2016)

Nyt pyöräillään ja patikoidaan (Ts 10/2016)

Nyt suppaillaan (Ts 6-7/2016)

Muutosten vuosi

Teksti: Jaakko Evonen

Elämässä puhaltavat välillä itse kullakin muutosten tuulet. Vaikka ne voivat olla haastavia, voi niissä olla myös mahdollisuuksia. Viime aikoina omalla kohdallani suurimmat muutokset liittyvät sisäkorvaistutemaailmaan ja valkoisen kepin käyttöön.

Kerroin Tuntosarvessa (2-4/2016) ilmestyneessä juttusarjassa tuntemuksiani implanttileikkaukseen menosta ja kokemuksiani implantin aktivoinnista sekä alkutaipaleesta uudessa äänimaailmassa. Nyt sama tie on edessä toisen implantin kanssa. Tätä kirjoittaessa taivalta on takana vasta muutama päivä ja totuttelu on alkuvaiheessa. Tämä johtuu siitä, että äänimaailma on aiempaan akustiseen maailmaan verrattuna erilainen ja kuunteluympäristöjen ottaminen haltuun vaatii oman aikansa. Tuttuja ääniä on

kuitenkin tullut vastaan, kuten esimerkiksi ohimenevät autot, hiekan narskunta kenkien alla ja mikroaal-touuniin merkkiäni.

Oma juttunsa on valkoinen keppi. Aiemmin olen pohtinut, että toisiko kepin käyttö lisääapua itselleni. Tunnen henkilöitä, jotka ovat saaneet siitä hyötyä erilaisissa arjen tilanteissa. Osalle ns. ”keppikynnys” on ollut tavattoman korkea eli kepin käyttöönotto on jännittänyt.

Harjoittelin ohjatusti kepin käyttöä tutussa ympäristössä muutamia kertoja viime syksynä. Alkukokeemukset olivat rohkaisevia ja pikkuhiljaa huomasin, kuinka se tuo lisää mahdollisuuksia itsenäiseen liikkumiseen. Esimerkiksi pimeään aikaan liikkuminen on rennompaa, koska keppi kertoo tien kaltevuuden muutoksista, kävelyreitillä sijaitsevista esteistä ja irtokivistä. Kaupakeskuksissa pahimpien ruuhki-

liriksen käytävällä on helppo suunnistaa kepin avulla ohjauslistoja pitkin. Kuva: Tuija Wetterstrand.

en aikaan puikkelehtiminen on ollut helpompaa kuin ennen vaikkakin läheltä piti -tilanteita on joskus tullut hedelmähyllyjen ja kassojen lähellä. Niistä on useimmiten selvitetty huumorin voimin. Positiivista on se, että ihmiset ovat suhtautuneet kepin käyttöön useimmiten hyvin ja antaneet tarvittaessa apua kiireestä huolimatta. Koen, että se on rohkaisevaa uuteen maailmaan tutustuessa.

Kuten alussa totesin, muutokset voivat myös mahdollisuuksia. Paljon riippuu siitä, miten niihin suhtautuu. Kunkin elämäntilanne ja polku voivat olla hyvinkin erilai-

sia. Asioiden käsittelyssä saattaa mennä hyvinkin eri määrä aikaa ja sitä ei kannata hätkähtää. Minusta on tärkeintä, ettei silloin jää yksin vaan puhuu tilanteesta vaikkapa läheisten kanssa. Kuurosokeus ja kuulonäkövammaisuus ovat asioita, joissa muutokset ovat yleensä elämänmittaisia. Niiden läpikäymisessä voi saada vinkkejä vaikkapa sopeutumisvalmennuskursseilta, joita myös Suomen Kuurosokeat ry järjestää. Lisätietoa kursseista saa aluepalvelut-yksiköstä ja oman alueen oikeuksien valvonnan asiantuntijalta. ♦

Teksti: Tuija Wetterstrand

Kevään kuntavaaleissa yksi teema on Sote-uudistus. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat olleet merkittävä osa kuntien toimintaa. Yli puolet kuntien budjetista on osoitettu näihin palveluihin. Mikäli Sote-uudistus etenee hallituksen kaavailemalla tavalla ja aikataululla, siirtyvät Sote-palvelut kunnilta maakuntien vastuulle 1.1.2019. Muutos tapahtuisi siis seuraavan kuntavaalikauden 2017-21 aikana.

Kuntavaaleista puhuttu toisaalta Sote-vaaleina, toisaalta on esiintynyt pohdintaa, että kannattaako ylipäättään lähteä ehdolle jos kuntapäätäjiltä lähtee näin iso osa kuntien päätöksentekoa. Kuntien vastuulle on kuitenkin jäämässä tärkeitä tehtäviä. Näitä ovat muun muassa opetus-, varhaiskasvatus-, nuoriso- ja liikuntatoimi. Myös asumiseen liittyvät toimet ja velvoitteet pysyvät kuntien vastuulla.

Sote-uudistuksen yhteydessä on väläytelty myös kolmannen sektorin roolin kasvamista entistä merkittävämmäksi. Kunta voisi mahdollisesti jatkossa ostaa merkittävässä määrin enemmän palveluita erilai-

silta järjestöiltä. Mutta toteutuuko tämä, on avoin kysymys.

Jatkossa tulee olemaan siis kunta-hallinto ja maakuntahallinto, jotka päättävät yksityisen ihmisen palveluista. Maakuntavaalit on tarkoitus pitää seuraavien presidentinvaalien yhteydessä alkuvuodesta 2018.

Perusfaktaa kunnista

Suomi jakautuu kuntiin, joilla on itsehallinto.

Kunnat päättävät monista meille tärkeistä asioista ja palveluista.

Kunta kerää asukkailta veroja, joilla palvelut maksetaan.

Kunnan toiminnasta ja taloudesta päättää kunnanvaltuusto.

Kun äänestät, olet mukana valitsemassa jäseniä kuntasi valtuustoon. Valtuusto valitaan kuntavaaleissa neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Tärkeitä päivämääriä:

Vaalipäivä sunnuntai 9.4.2017

Ennakkoäänestys kotimaassa 29.3.–4.4.

Lähteet: www.thl.fi ja www.selko-keskus.fi ♦

Lähde: www.kuurosokeat.fi/edbu2017

Tampereella järjestetään Euroopan kuurosokeiden liiton, EDbU:n yleiskokous 5.–6.6.2017, jota seuraa konferenssi sekä kuurosokeiden naisten foorumi ja nuorten foorumi 7.–9.6.2017. Tapahtuman teemana on ”Kohti tasa-arvoista Eurooppaa”. Isäntämaana toimii Suomi ja isäntä-organisaationa Suomen Kuurosokeat ry. Tapahtuman virallinen suojelija on Suomen tasavallan presidentti Sauli Niinistö. Virallinen kieli on englanti.

Konferenssi koostuu keskiviikon ja torstain täysistunnoista, työpajoista sekä kuurosokeiden naisten ja nuorten foorumeista. Perjantaina on vuorossa johtopäätökset ja konferenssin päättäminen. Keskiviikon täysistunnon teema on EU lainsäädäntö ja kuurosokeiden tavoitteet, torstaina pohditaan kuka on kuurosokeiden todellinen ääni. Täysistuntojen teemoihin samoin kuin naisten ja nuorten foorumiin liittyviä esitelmäehdotuksia pyydetään 31. maaliskuuta mennessä.

Ilmoittautuminen tapahtumaan on alkanut. Ilmoittautuminen päättyy 5. toukokuuta, samoin majoitusva-

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on EDbU2017-tapahtuman virallinen suojelija.

raukset konferenssihotelli Scandic Hotel Rosendahliin. Iltaohjelmassa on Tampereen kaupungin vastaanotto sekä illanvietto Toimintakeskuksen aistipuutarhassa.

Tarkemmat tiedot ja ilmoittautumisohjeet löytyvät konferenssin verkkosivuilta, jotka ovat vain englanniksi. ♦

Vammaisten tulkkauspalvelun etäpalvelu – nopea ja helppo tapa saada tulkkausta

*Teksti: Jenni Paanala, Oikeuksienvalvonnan
asiantuntija, Aluepalvelut*

Kela on avannut tänä vuonna vammaisten tulkkauspalveluun oikeutetuille asiakkaille uuden etäpalvelun. Käyttäjäkokeemukset ovat hyviä: asiointi on helppoa ja nopeaa. Kannattaa kokeilla! Enää ei tarvita Kelan myöntämiä laitteita eikä erillisiä asennuksia tietokoneeseen. Myöskään asiakkaan ei tarvitse hakea Kelalta oikeutta etäpalvelun käyttöön. Nyt tulkkauspalvelun etäpalvelu toimii internetin kautta Kelan sivuilla. Parasta on, että etäpalvelua voi käyttää tietokoneella, älypuhelimella ja tabletilla missä vain, eikä se vähennä vuotuista tulkkauksen vähimmäistuntimäärää. Etäpalvelu toimii osoitteessa www.kela.fi/vatu, josta löytyy vasemmasta reunasta linkki etäpalvelu tai lyhytosoitteella www.kela.fi/kuvayhteys, josta löytyy painike käynnistä yhteys.

Etäpalvelu on avoinna maanantaita perjantaihin klo 8.00-16.00. Etäpalvelussa voi:

- tehdä tulkkaustilauksen, antaa lisätietoja tai peruuttaa tilauksen
 - antaa palautetta
 - saada neuvontaa tulkkauspalveluoikeuteen liittyviin kysymyksiin
 - hoitaa lyhytkestoisen tulkkauksen tarpeen etätulkkauksena.
- Kelan sivuilta löytyy etäpalvelun esittelyvideot viittomakielellä.

Etäpalvelussa saa palvelua suomalaisella viittomakielellä sekä puhutulla suomella ja ruotsilla. Joissain etätulkkaustilanteissa voidaan käyttää myös esimerkiksi puhuttua englantia. Palvelussa voi lähettää myös kirjoitettuja viestejä chat-toiminnolla.

Etäpalvelun käyttöä varten tarvitsee älypuhelimien, tabletin tai tietokoneen, jossa on:

- mikrofoni, kaiuttimet tai kuulokkeet sekä videokamera
- Google Chrome- tai Internet Explorer -selainohjelma
- riittävän nopea (1 200 kbit/s) laajakaistayhteys, jotta videokuva näkyy.

Toistaiseksi etäpalvelua ei voi käyttää laitteella, jonka käyttöjärjestelmänä on iOS.

Lähteet: Kelan internet-sivut ja Kelan etäkoulutustilaisuus 14.12.2016. ♦

Kelan kieli helpommaksi ymmärtää

Teksti: Riitta Lahtinen

Monet erilaiset tulkkauspalvelun asiakkaat toivovat, että Kela käyttää yhteydenotoissaan selkeämpää kieltä. Usein Kela lähettää lisäselvityspyyntöjä tulkkaustilaukseen liittyen. Niiden kieli on usein monimutkaista, eivätkä asiakkaat eivät ymmärrä, mitä Kela tarkoittaa. Usein asiakkaat eivät selviydy vastaamaan itsenäisesti vaan tarvitsevat ulkopuolista apua viestin ymmärtämiseen ja vastaukseen.

Osalla asiakkaista on myös näkövamma, ja pitkien vaikeiden lau-

serakenteiden hahmottaminen on vaikeaa. Pyysimme Kelaa huomioimaan viestien kielellisen saavutettavuuden. Lyhyet, selkeät lauseet ymmärretään paremmin. Saimme Kelalta etuuspäällikkö Niina Järviöltä viestin, että asia on tärkeä ja he ottavat kehitysehdotuksia vastaan. He toivovat esimerkkejä viesteistä, joihin toivomme muutoksia. Nyt on mahdollisuus vaikuttaa. Laittakaa meille työntekijöille tai suoraan Niinalle esimerkkejä niistä viesteistä, joita on vaikea ymmärtää. Hänen osoitteensa on niin.jarvio@kela.fi. ♦

Asumispalveluilla uusi esite

Asumispalveluille on valmistunut uusi esite. Se on tehty yhteistyössä JSSuomi-nimisen yrityksen kanssa, joka hankki esitteelle mainostajia, joiden avulla esite rahoitettiin. Esitteestä löytyy myös sähköinen versio yhdistyksen kotisivuilta. Sitä saa mielellään jakaa eteenpäin.

100 ideaa sujuvaan kohtaamiseen

Muistutus: Osallistu ja lähetä vinkkejä kuulonäkövammaisten ja kuurosokeiden kommunikaatiotilanteiden, liikkumisen tai yhteisen toiminnan sujuvuuteen! Vinkkejä

kerää kommunikaatiopäällikkö Riitta Lahtinen. Tarkemmat tiedot löytyvät helmikuun Tuntosarvesta.

Viittomakielen yhteistyöryhmä

Oikeusministeriö on asettanut uuden viittomakielen yhteistyöryhmän, joka käsittelee valtioneuvoston piirissä ajankohtaisia viittomakieliin liittyviä asioita ja pyrkii varmistamaan hyvää tiedonkulkua keskeisten toimijoiden välillä. Työryhmän toimikausi on 13.2.2017–31.12.2018.

Jäsenet ovat kommunikaatiopäällikkö Riitta Lahtinen, Suomen Kuurosokeat ry, varajäsen Sini Immonen, TTYRin jäsen.

Keskustelutilaisuus ja kevätkokous

Keskustelutilaisuus asumis- ja kuntoutuspalveluiden yhtiöittämisestä 22.4. Iiriksessä. Kevätkokous samassa paikassa lauantaina 23.4. ♦

Kuurosokeiden kerhot

Helsinki

Kerho kokoontuu tavalliseen tapaan Iiris-keskuksen Outa-tilassa 6. kerroksessa. Osoite on Marjanientie 74, Helsinki. Poikkeuksina ovat lauantai 8.4, keskiviikko 3.5. ja lauantai 9.12.

Yleistulkkauksia ei ole järjestetty, joten kannattaa varata omien tarpeiden mukaan tulkki/opas. Pyydän ilmoittautumaan, jotta tiedämme varata aikaa induktion asennukseen ja tarjoilua riittävästi.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut vetäjälle Sanna Nuutiselle: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi tai 040 7749 207.

Kerhoillat vuoden 2017 aikana:

8.3. kello 16.30 - 20.30. Kerhotoiminta ja hallituksen kyselytunti. Vieraana Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksen puheenjohtaja Tuula Hartikainen ja toiminnanjohtaja Kai Leinonen (mikäli ehtii). Keskustellaan yhdistyksen muutoksista ja vaikutuksista kerhotoimintaan yms.

8.4. kello 13.00 - 18.00. Helsingin viriketoiminta 15 vuotta. Juhlistamme yhdessä viriketoiminnan kans-

sa syntymäpäivää Wäiski -ravintolalaivalla. Osoite Hakaniemenranta 11, Helsinki. Ohjelmassa kutsuvieraita, puheita, hyvää seuraa ja ruokailua noutopöydästä. Hinnoista ja ohjelmasta tarkemmin Tuntosarvessa, sähköpostilla ja virikeohjaajan tiedotteessa.

3.5. kello 16.00 - 20.00. Keväinen kävelyretki Töölönrannassa. Kokoontuminen olisi kello 16 Finlandia-talolla, osoite Mannerheimintie 13e, Helsinki. Siitä lähdetään pikkuhiljaa kiertämään rantaa ja Töölönlahtea. Nopeimmat ehtivät käymään vaikkapa ulkoilma kuntosalilla. Menemme reittiä, joka johtaa Siniselle Huvilalle. Siellä nautimme kuuluisat mustikkapiiraat kahvin kera. Mikäli keli on huono, teemme vierailun joko läheiseen kansallismuseoon tai Kiasmaan. Tästä tiedotetaan erikseen.

Kerho on kesätauolla kesä-heinäkuun.

Syksyn 2017 ajankohdat ja aiheet (lisätietoja myöhemmin):

16.8. Retki Tampereelle katsomaan uutta uudisrakennusta
6.9. Testamentti ja edunvalvonta
4.10. Muisti ja sen hoitaminen
8.11. Suomi 100 vuotta -juhla
9.12. Kerhon ja viriketoiminnan yhteinen pikkujoulu

Toiveita otamme mielellämme vastaan, joten rohkeasti vain nykäisemään hihasta tai laita viestiä.

Aurinkoista kevään odotusta kaikille ja tervetuloa kerhoon! ■

Kaakonkulma

Kaakonkulman kerho kokoontuu 28.3. ja 18.4. klo 10 - 13 KVV:n Veturin tiloissa. Osoite Kauppiamiehenkatu 4, 2. kerros, Kouvola. Kerho kokoontuu kerran kuukaudessa, päiväksi on valittu tiistai.

Kerhotapaamisiin pyritään saamaan puhuja kerholaisten helmikuun tapaamisessa ehdottamista aiheista. Tule mukaan tapaamaan muita kerholaisten ja ideoimaan aiheita!

Ilmoittautumiset maaliskuun kerhotapaamiseen 27.3. ja huhtikuun kerhotapaamiseen 11.4. mennessä Satu Kososelle: satu.kosonen@kuurosokeat.fi tai 040 4818 242. Tilaa tarvittaessa oma tulkki tai avustaja mukaan. Varaa myös kahvirahaa. Tervetuloa! ■

Lahti

Lahden kerho kokoontuu 24.4. klo 10 - 12 Päijät-Hämeen Näkövammaisten tiloissa. Osoite Puistokatu 9, Lahti. Kerho kokoontuu kuukausittain aina 3. maanantaina.

Kerhotapaamisiin pyritään saamaan puhuja kerholaisten helmikuun tapaamisessa ehdottamista aiheista. Tule mukaan tapaamaan muita kerholaisten ja ideoimaan aiheita!

Ilmoittautumiset 19.4. mennessä Satu Kososelle: satu.kosonen@kuurosokeat.fi tai 040 4818 242. Tilaa tarvittaessa oma tulkki tai avustaja mukaan. Varaa myös kahvirahaa. Tervetuloa! ■

Keski-Suomi

Keski-suomen kuulonäkövammaisten kerholla on nyt uudet tilat! Kokoontumispaikka on Aseman Pysäkki osoitteessa Hannikaisenkatu 29, Jyväskylä. Sisäänkäynti asema-aukion puolelta. Kahvimaksu 2 euroa myös Aseman Pysäkillä.

Kerho kokoontuu tässä paikassa seuraavasti:

ma 27.3. klo 15:30 - 18:30

ma 24.4. klo 15:30 - 18:30. Vieraina näkövammais- ja omaishoitotyöntekijä Tuija Emaus-Etindelle

ma 29.5. klo 15:30 - 18:30

ma 12.6. Tutustumisretki uuteen asuinrakennukseen Kuurosokeiden Toimintakeskukselle, Tampereelle

Tervetuloa mukaan! Kerhonvetäjä Esko Jäntti. ■

Satakunta

Satakunnan kuurosokeiden kerho pidetään 12.4. klo 12 - 15. Ohjelmassa tutustumista Porin kaupunginkirjastoon. Osoite Gallen-Kallelankatu 12, Pori. Nautimme kirjaston kahvilan tiloissa lounaan klo 12. Kierros alkaa klo 13. Luennoitsijana kirjaston kirjastotoimenjohtaja Asko Hursti.

Lounaan hinta 7,90 euroa (tiedoksi tulkeille). Ilmoittautumiset (tieto myös ruokavaliosta ja osallistuuko tulkki) 4.4. mennessä Sainille: puh. 0400 532 413 tai s-posti saini.lepisto@gmail.com.

Toivotan kerhotoimintaan tervetulleeksi uusia jäseniä. Tavataan kirjastossa. Saini. ■

Turku

Kerhon tapaaminen on tiistaina 25.4.2017 kello 12.30 - 15. Paikkana tuttu Varsinais-Suomen Näkövammaisten yhdistys, osoite Län-tinen Pitkäkatu 37 B, 2.krs, Turku. Huom! Muuttunut aihe. Saamme vieraaksi Jyväskylän aluepalveluis-ta Marianne Ojasen, joka tulee ker-tomaan liikkumistaidosta ja apuväli-neistä. Hänen toiveenaan olisi, että jokainen kerholainen toisi muka-naan oman arkisen apuvälineensä (esim. valkoinen keppi, suurennus-

lasi tai jotain pientä ja helposti kul-jetettavaa). Marianne kertoo näön apuvälineiden hyödyistä ja antaa liikkumistaidon ohjausta.

Paikalla myös Sanna Nuutinen Suomen Kuurosokeat ry:stä. Kah-vimaksu 2 euroa. Käytettävissä in-duk-tio. Ei yleistulkkausta.

Ilmoittautuminen 30.3. mennessä: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi ja 040 7749 207. ■

Oulu

Oulun kerho kokoontuu to 27.4. klo 16.30 - 19.30. Os. Koskitie 19A, Oulu. Ajankohtaista tietoa pankki-palveluista. Vierailija Oulun Osuus-pankista. ■

Vaasa

Vaasan kuurosokeiden kerho ko-koontuu keskiviikkona 19.4 klo 12.30 - 15.30 Vaasan ELY-keskuk-sessa. Osoite Korsholmanpuistikko 44, Vaasa.

Ilmoitan kerholaistille myöhemmin, jos hallituksen jäsen tulee mukaan. Ilmoittautumiset kerhonvetäjälle maanantaihin 10.4.2017 mennessä: kerstin.maksimainen@gmail.com, tekstiviestit 044 987 4498. Terveisin Kerstin Maksimainen. ■

Jutaajat

Vaelluskerho Jutaajat pitää 25.9.-2.10. välisenä aikana vaellusleirin. Ilmoittautuneiden kesken sovitaan leirin pituus. Kohteena on Espoossa sijaitseva Nuuksion kansallispuisto.

Ilmoittautumiset (myös tulkin/op-paan/avustajan lukumäärä) viimeistään 2.4. puh. 0440 988 580 tai sähköposti tuula.hartikainen@pp1.inet.fi. Tuulalta saa myös lisätiedot majoituksesta ja sen hinnoista. ■

Kalakerho Kalakaverit

Kuurosokeiden mestaruuspilkki-kisat käytiin 3.-5.3.2017 Ähtärissä Honkavedellä, hotelli Mesikämmenten edessä. Sää oli hieman tuulinen ja enimmäkseen pilvistä, pakkasta viisi astetta. Tulokset luokittain:

Miehet Sokeat:

Rauli Jalo, Kauko Ronkainen ja Aarne Pirkola: tulos kaikilla 0 g

Näkövammaiset ja Näkevä opas:

Roman Setchikov 315 g
Tommi Metsämäki 260 g
Timo Hautalahti 125 g
Hannu Honkiniemi 115 g
Jyrki Rauhala 115 g
Vesa Pikkuhookana 100 g
Jan Körsback 0,001 g
Raimo Oinonen 0 g
Matti Heinonen 0 g

Naiset:

Tuula Körsback 350 g
Paula Laht 225 g
Sinikka Hautalahti 35 g
Tulos 0 g:
Merja Vähämaa, Tuula Oinonen, Eija Metsämäki, Anita Palo, Elina Haimi ja Irja Rantatalo

Joukkueet:

Lahti: Tuula Körsback, Hannu Honkiniemi, Jan Körsback 430 g
Tampere: Vesa Pikkuhookana, Merja Vähämaa, Paula Laht 325 g
Helsinki: Roman Setchikov, Elina Haimi, Jesse Haimi 315 g
Oulu: Tommi ja Eija Metsämäki, Irja Rantatalo 260 g
Ähtäri: Jesse, Timo, Sinikka Hautalahti 160 g
Tre-Helsinki: Matti Heinonen, Anita Palo, Aarne Pirkola, Rauli Jalo 0 g
Vantaa: Tuula ja Raimo Oinonen, Kauko Ronkainen 0 g

Lasten sarja:

Jesse Hautalahti 0,001 g
Aleksi Haimi 0 g

Kaikilla oli vaikeuksia saada kalaa. Suurimman kalan sai Roman Setchikov (ahven 315 g). Jesse Hautalahti ja Jan Körsback saivat erittäin pienen kalan 0,001 g.

Terveisin Kalakerhon vetäjät Vesa Pikkuhookana ja Tommi Metsämäki. ■

◆ Viriketoiminta

Helsingin viriketoiminnan huhtikuun toimintaa:

Helsingin viriketoiminnan 15 v. juhla

La 8.4. klo 12 -18 Hakaniemi, Wäiskin laivaravintola. Osoite Hakaniemenranta 11, Helsinki. Tule juhlimaan kanssamme Helsingin viriketoiminnan 15-vuotisjuhlaa. Ohjelmassa kutsuvieraita, puheita ja tunnelmaa. Nautimme yhdessä noutopöydän antimista ja baarista voi kukin omakustanteisesti tilata juotavaa. Juhla-aterian hinta on 10 euroa kuurosokealta ja omaiselta. Tulkkien ja avustajien hinta on 20,50 euroa. Ruokajuomana vesi, maito tai mehu. Iltapäivän loppuksi viriketoiminta tarjoaa kakkukahvit. Tehkää oma tulkki/avustajatilaus. Ilmoittakaa, että juhlatilaisuuteen sisältyy ruokailu, joka vaatii etukäteisilmoittautumisen tulkilta/avustajalta. Kerro ilmoittautuessa mahdollisesta erityisruokavalios- ta, käytätkö induktiota ja montako tulkkia/avustajaa tulee mukana. Tulkkitalaus kannattaa tehdä heti, jotta saamme hyvissä ajoin tulkkien ruokailutiedot.

Kokoonnumme laivaan kello 12. Ohjelma alkaa kello 13 ja se päättyy kello 18. Osallistujille lähetetään myöhemmin ohjelma.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään la 25.3. Tämän jälkeen ilmoittautumisia ei oteta enää vastaan.

Helsingin kuurosokeiden kerho
Kerhoilta ei ole huhtikuussa lirkessä, koska kerho on mukana viriketoiminnan 15 v. juhlissa.

Kuntopiiri

Torstaisin 6.4, 20.4. ja 27.4. klo 13 -16 lirkessä, 2. kerroksessa. Vetäjänä Jaana Marttila. Kuntosalissa kuntoharjoittelua, uima-allasosastolla vesijumppaa (klo 14.30), uintia ja saunomista. Paikalla on kaksi yleistulkkia. Kuntosali on käytössä kello 13 -14.30 ja uima-allasosasto kello 13 -16. Kuntosalille pieni pyyhe ja uima-allasosastolle iso pyyhe mukaan. Huom! Kuntopiiriä ei ole to 13.4.

Pistekirjoituspiiri

Ti 18.4. klo 12 - 15 liris, Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimisto, Frans Leijonin kokoushuone, 4. kerros. Vetäjänä Marjo Pylväinen. Paikalla on kaksi yleistulkkia. Uudet ja vanhat opiskelijat ovat tervetulleita mukaan opiskelemaan tai kertaamaan pistekirjoitusoppia. Kahvitarjoilu (1 euro). Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ke 12.4.

Kirjallisuuspiiri

Ke 26.4. klo 13 - 16 liris, Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimisto, Frans Leijonin kokoushuone. Ve-

täjänä Pirjo Leino. Toinen kokoon-
tuminen jatkuu ”Elämä lahjaksi
saatu”- kirjan tarinoinnin teemalla.
Kirjan kirjoittaja Leino lukee kirjaa
ja kertoo muistoja. Myös yhdessä
keskustelua ja ajatusten vaihtoa.

Leino lukee kirjan alusta loppuun
neljän kokoontumiskerran aikana.
Kirjallisuuspiiri on kerran kuussa.
Seuraavat kokoontumiset ke 17.5.
ja Helen Kellerin päivänä ti 27.6.
(samat kellonajat klo 13 -16). Pai-
kalla kaksi yleistulkkia. Kahvitarjoi-
lu (1 euro). Tervetuloa! Ilmoittaudu
Anitalle viimeistään ke 19.4.

Kommunikaatiopiiri

To 27.4. klo 13 -16 Valkeassa ta-
lossa, Ilkantie 4, Helsinki, Huma-
nistisen ammattikorkeakoulun
tulkkiopiskelijoiden opinnäytetyö-
seminaari. Tule mukaan kuuntele-
maan ja kommentoimaan tulkkaus-
alan viimeisimpiä töitä. Voit myös
osallistua aamu- tai iltapäivään.
Ruokailla voi ravintolassa (oma-
kustanteinen). Päivän ohjelma tar-
kentuu myöhemmin ja se lähete-
tään ilmoittautuneille. Tarkistettavia
töitä on klo 8 - 10. Tervetuloa.

Paikalla ei ole yleistulkkia. Tilaa
oma tulkki mukaan. Sanna Nuuti-
nen ja Riitta Lahtinen ovat muka-
na. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään
ti 18.4.

Virikeohjaaja Anita Palo on pääsi-

äislomalla 12.-17.4. Aurinkoista ke-
vättä ja hyvää pääsiäistä!

Terveisin virikeohjaaja Anita Palo
anita.palo@kuurosokeat.fi, teksti-
viestit / WhatsApp 040 837 7896 ■

Tampereen Toimintapäivät

Ahjolan opintopiirit loppuvat huhti-
kuussa. Viimeiset kokoontumisker-
rat ovat: savipiiri ti 18.4, taidepiiri
19.4, käsityö- ja kudontapiirit 13.4,
uutispiiri 20.4. ja perjantaipaja 7.4.
8.4. klo 10 - 16. Toimintapäivät on
mukana Tampereen Seudun Näkö-
vammaisten pääsiäismyyjäisissä.
Paikka: Aleksis Kiven katu 30, ker-
hohuone.

13.4. klo 17.30 - 19. Kokeillaan joo-
gaa. Janne Silas tulee pitämään
meille joogaharjoitteen. Kokoonnu-
taan Toimintakeskuksen pääraken-
nuksella.

18.4. Kaverikoirat tulevat Toiminta-
keskukselle klo 18 - 19.

21.-23.4. Toimintapäivät mukana
Supermessujen käsityötorilla!

Viikolla 17 on tarkoitus pitää Toimin-
tapäivien myyntinäyttely. Tyhjen-
nän työtilarakennuksen vielä tun-
temattomaan paikkaan ennen sen
remonttia!

Terveisin Toimintapäivien ohjaaja
Milla Lindh. ■

◆ Nuorten toimintaa

Nuorten toiminta toivoo aktiiveja
toimijoita ja ehdotuksia nuorisotoi-
mintaan. Ehdotuksia on tullutkin
ja niitä on yritetty toteuttaa, esim.
laivaristeily Tallinnaan, mutta jou-
duimme perumaan sen osallistuja-
pulan vuoksi.

Nyt olisi nuorille aikuisille ja muille-
kin kiinnostuneille tarjolla yhteinen
projekti, jossa voisimme tuoda kuu-
luviin nuorten kuulonäköammais-
ten ajatuksia, tarpeita ja toiveita.
Euroopan Kuurosokeiden Liitto eli
EDbU järjestää 7.-9.6.2017 konfe-
renssein Tampereella Scandic Hotel
Rosendahlissa. Yleisteemana on
tasa-arvoinen elämä Euroopassa.
Konferenssin yhteydessä järjeste-
tään ensimmäistä kertaa nuoriso-
foorumi. Voisimme tuottaa yhdes-
sä jotain konkreettista, esimerkiksi
julistte-esityksen tai taideteoksen.

Toteutusviikonloppu olisi 25.-28.5.
joko Iiriksessä Helsingissä tai Toi-
mintakeskuksella Tampereella.
Matkat ja ruokailut jokainen hoitai-
si itse. Tarkempi aikataulu ja sisältö
lähetetään ilmoittautuneille. Yleis-
tulkkausta ei ole järjestetty.

Ilmoittautumiset ja lisätiedot
10.4.2017 mennessä: sanna.nuu-
tinen@kuurosokeat.fi tai tekstivies-
tit 040 7749 207. ■

Huom! Nuoriso- ja järjestöohjaaja
Sanna Nuutinen on lomalla 31.3.
-7.4.2017. ■

◆ IT-lomailmoitus

IT lomailee tämän kevään aikana
seuraavasti:

Maarit Patrikainen 10.-17.4.
Anne Metsäpuro 10.-23.4.
Seppo Tero 10.-19.4.
Mariano Mineo 15.-21.5. ■

◆ Huhtikuun päiväyri

29.3.-4.4. Kuntavaalien ennako-
äänestys kotimaassa.
9.4. Palmusunnuntai sekä Mikael
Agricolan ja suomen kielen päivä.
Kuntavaalipäivä
14.4. Pitkäperjantai
16.4. Pääsiäispäivä (pääsiäissun-
nuntai)
17.4. Toinen pääsiäispäivä ■

Seuraavat ilmoitusten jättöajat

Toukokuuta koskevat ilmoitukset
tai ne tapahtumat, joiden viimeinen
ilmoittautumispäivä on toukokuus-
sa: maanantaina 3.4. klo 12 men-
nessä. ■